КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Приймальною комісією
Протокол № 6 від 01.04.2019 р.
Голова Приймальної комісії
_____ В.О.Огнев'юк

ПРОГРАМА

вступного екзамену в аспірантуру

Освітньо-науковий рівень: доктор філософії

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

На основі: освітнього ступеня магістр,
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст

ПОГОДЖЕНО
Проректор з наукової роботи
_____ Н.М.Віннікова

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні вченої ради
Педагогічного інституту
Протокол №7 від 21.03.2019 р.
Голова вченої ради
_____ О.В.Котенко

Київ – 2019

Укладачі: д.п.н.,проф. Л.Л. Хоружа
д.п.н.,проф.. В.І. Тернопільська
д.п.н.,доц. В.В. Желанова

Рецензенти:

Сисоєва С.О. – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти АПН України.

Програма вступного іспиту зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» / Хоружа Л.Л., д.п.н., проф., Тернопільська В.І., д.п.н., проф., Желанова В.В., д.п.н., доц. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. – 14с.

У змісті програми вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» відображено вимоги, що ставляться до здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, а також подано перелік основної і додаткової літератури, необхідної для підготовки до іспиту.

©Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2019

ЗМІСТ

Пояснювальна записка……4
І. Структура програми фахового випробування……...6
1.1 Перелік загальних питань для складання вступного іспиту зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» ……..6
1.2. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Загальна педагогіка та історія педагогіки»……..7
1.3. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика професійної освіти»……8
1.4. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика виховання»……....8
1.5. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика навчання музики»……..9
1.6. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика (українська мова)»……10
1.7. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті»……10
ІІ. Критерії та система оцінювання вступного випробування……11
2.1. Критерії оцінювання відповідей із загальних питань вступного іспиту……11
2.2. Критерії оцінювання результатів співбесіди за спеціалізацією……11
ІІІ. Список рекомендованої літератури для вступу ……12

Пояснювальна записка

На сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні підготовка здобувачів третього (освітнього - науково) рівня вищої освіти є одним із визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, розвитку духовної культури українського народу, запорукою майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як європейської, суверенної, незалежної, демократичної держави.

Метою вступного іспиту для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» є систематизація теоретичних і прикладних знань науковців-початківців щодо розуміння сучасних євроінтеграційних процесів модернізації освіти, сприяння розвитку їх дослідницько-аналітичних якостей, загальних, галузевих (загальних) та галузевих (спеціальних) компетентностей як науковців. Вступний екзамен для здобувачів третього (-освітнього - науково) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» має на меті визначити рівень його готовності до оволодіння науковими та дослідницькими компетентностями.

Програма розроблена у контексті нових вимог до освітньо-наукової підготовки дослідників у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Програма будується на основі міждисциплінарного підходу й містить питання із стратегічних напрямів модернізації сучасної системи освіти в Україні, з її нормативно-правового забезпечення, євроінтеграційних аспектів освіти, сучасних інноваційних освітніх технологій, методології наукового дослідження.

Окремими складовими елементами Програми, які мають допомогти майбутньому науковцю в процесі підготовки, є питання до екзамену (загальнотеоретичні, орієнтовні питання до спеціалізації: загальна педагогіка та історія педагогіки, теорія та методика професійної освіти, теорія та методика виховання, теорія та методика навчання музики, теорія та методика (українська мова), інформаційно-комунікаційні технології в освіті), список рекомендованої літератури, критерії оцінювання освітніх результатів.

Програма передбачає визначення рівнів готовності здобувачів до подальшої освіти, оволодіння науковими та дослідницькими компетентностями освітньо-наукового рівня вищої освіти, що включає сукупність знань, умінь, здібностей.

Змістове наповнення програми представлено такими найбільш суттєвими науковими аспектами:

– генеза розвитку педагогічної науки;

- науковий апарат педагогіки;
- процес інтеграції та диференціації наук про освіту;
- логіка, етапи та методи наукового дослідження;
- стратегічні напрями модернізації вітчизняної системи вищої освіти;
- нормативно-правова база освіти в Україні;
- сучасні концепції освіти;
- інформаційно-комунікаційні технології в освіті;
- основи менеджменту освіти;
- аналіз сучасних тенденцій розвитку освіти в Україні;
- алгоритм наукового дослідження;
- діагностичний інструментарій та методичний супровід власного дослідження;
- дидактика вищої школи та інші.

І. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

1.1. Перелік загальних питань для складання вступного іспиту зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

1. Об'єкт, предмет, мета педагогіки як наукової галузі.
2. Провідні педагогічні категорії та поняття.
3. Генезис педагогічної думки. Основні його періоди й найбільш видатні персоналії.
4. Інтеграція і диференціація наук про освіту.
5. Сутність гносеології та методології наукового пізнання.
6. Логіка та етапи наукового дослідження.
7. Методи педагогічного дослідження. Їх класифікація.
8. Характеристика нормативно-правової бази розвитку освіти в Україні.
9. Стратегічні напрями модернізації вітчизняної системи освіти у контексті положень Закону України «Про освіту» (2017).
10. Характеристика провідних понять Закону України «Про освіту»: академічна свобода, індивідуальна академічна траєкторія, компетентність.
11. Стратегічні напрями модернізації вітчизняної системи вищої освіти у контексті положень Закону України «Про вищу освіту» (2014, із змінами від 07.12.2017).
12. Провідні ідеї Концепції Нової української школи (2017 р.).
13. Освітні перспективи в контексті Концепції розвитку педагогічної освіти (2018 р.).
14. Стратегія освітньої політики в Україні у контексті її входження у Європейський освітній простір.
15. Особливості системи освіти в одній із країн Європейського Союзу. Сутність компаративного аналізу педагогічних явищ.
16. Сучасне тлумачення феномену якості освіти у законі України «Про вищу освіту» (2014, із змінами від 07.12.2017).
17. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.
18. Моніторинг якості освіти: поняття, сутність, структура. Види моніторингу.
19. Діагностичне обстеження в системі моніторингу якості навчальних досягнень. Аналіз кількох діагностичних методик.
20. Ієрархія провідних підходів в науках про освіту та їхня характеристика.
21. Компетенція та компетентність як провідні поняття компетентнісного підходу.
22. Технології освіти: поняття, сутність, структура.
23. Сутність базових принципів сучасної освіти.

24. Методи навчання: поняття, структура, функції. Класифікації методів навчання.
25. Форми організації навчання та їх трансформація у сучасній системі освіти.
26. Сутність інтерактивних методів та технологій сучасної освіти.
27. Тенденції та особливості сучасного виховання. Сутність педагогіки дозвілля.
28. Принципи, методи й напрями виховання.
29. Сучасні концепції виховання.
30. Сучасні технології виховання.
31. Розвиток особистості: закономірності, рушійні сили, чинники. «Зони розвитку особистості» (за концепцією Л.Виготського).
32. Педагогічний контекст проблеми віку. Вікова періодизація розвитку особистості. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, вікові новоутворення особистості.
33. Андрагогіка як галузь педагогічного знання. Сутність освіти для сталого розвитку.
34. Сутність концепції «Освіта протягом життя»: світовий досвід і українська практика.
35. Навчання на дослідницькій основі. Методи залучення студентів до науково-дослідної роботи.
36. Сутність деонтології як галузі етико-педагогічного знання. Проблема академічної прозорості та доброчесності сучасної освіти.
37. Сутність комунікативної культури педагога як основи сучасної освітньої діяльності.
38. Поняття академічної мобільності та конкурентоспроможності фахівців.
39. Полікультурна освіта в Україні: сутність, принципи й тенденції.
40. Напрями інформатизації освіти. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології навчання.
41. Дистанційне навчання: переваги й недоліки.
42. Менеджмент освіти: сутність, функції, принципи та моделі.
43. Характеристика компонентів інформаційно-освітнього середовища ЗВО.
44. Аксіологічні пріоритети сучасної освіти.

1.2. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Загальна педагогіка та історія педагогіки»

1. Сучасні освітні парадигми та підходи, шляхи їх реалізації.
2. Рушійні сили, закономірності та фактори розвитку особистості.
3. Сутність провідних наукових підходів до проблеми вікової періодизації.

4. Освітній процес як система (ієрархія структурних компонентів та логіка зв'язків між ними).
5. Специфіка процесу педагогічного дослідження та логіка вибору методів.
6. Особливості та логіка побудови досліджень з педагогічної компаративістики.
7. Характеристика основних моделей освіти: історичний аспект.
8. Становлення ідеї гуманізації освіти (провідні етапи та персоналії).
9. Дитинство як об'єкт історико-педагогічного знання.
10. Освітня діяльність і педагогічні погляди відомих вітчизняних та зарубіжних педагогів (за вибором).

1.3. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика професійної освіти»

1. Тенденції розвитку професійної освіти в Україні: компетентнісна орієнтація, міждисциплінарний характер, неперервність.
2. Сучасний стан, зміст і технології забезпечення якості освіти в Україні.
3. Вплив сучасних ІК-технологій на зміну освітньої парадигми.
4. Основні принципи розвитку вищої освіти в умовах глобалізованого полікультурного світу.
5. Фундаментальні принципи розвитку сучасної професійно-педагогічної освіти.
6. Професіоналізм та компетентність, їхня сутність. Умови розвитку професіоналізму та компетентності фахівця в процесі освіти та професійної діяльності.
7. Пріоритетні напрями реформування професійно-педагогічної освіти в Україні.
8. Важливість освіти людини впродовж життя для підтримки професійної кар'єри та особистісного зростання.
9. Сутність і зміст понять «академічна мобільність» та «конкурентоспроможність» фахівців.
10. Аксіологічні засади розвитку професійно-педагогічної освіти.

1.4. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика виховання»

1. Сучасні вітчизняні та зарубіжні концепції виховання особистості.
2. Сутність та зміст процесу виховання та самовиховання особистості.
3. Провідні закономірності та принципи виховання.
4. Сучасні нормативні документи в галузі виховання.
5. Методи виховання особистості та їх класифікація.

6. Форми та засоби виховання особистості.
7. Сучасні технології виховання особистості.
8. Аксіологічні аспекти сучасного процесу виховання особистості.
9. Сутнісні характеристики педагогіки дозвілля як актуального напряму сучасної теорії та практики виховання.
10. Сутність та зміст партнерської взаємодії суб'єктів у закладах середньої та вищої освіти.

1.5. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика навчання музики»

1. Сучасні вітчизняні та зарубіжні концепції музичного розвитку особистості.
2. Характеристика сучасних парадигм мистецької освіти.
3. Системи музичного виховання ХХ століття.
4. Зміст музичного навчання як чинник забезпечення якості вищої професійної освіти.
5. Музично-естетична компетентність як освітній результат здобувача вищої мистецької освіти.
6. Гедоністичні, комунікативні і виховні функції музичного мистецтва.
7. Розуміння музичних стилів, жанрів і форм як чинник духовного розвитку особистості.
8. Методика розвитку духовного потенціалу особистості у процесі вищої музичної освіти.
9. Засоби формування слухацької культури особистості у процесі професійної підготовки.
10. Критерії та рівні оцінних суджень особистості у музичному мистецтві.

1.6. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Теорія та методика (українська мова)»

1. Теоретичні засади методики навчання української мови в основній та профільній школах.
2. Здобутки сучасної лінгводидактики в теорії методів і прийомів навчання української мови в профільній школі.
3. Роль інтерактивних методів навчання у формуванні мовної особистості учнів старших класів.
4. Методи і прийоми навчання фонетики в п'ятих та старших класах.
5. Методика навчання учнів 5-7 класів лексикології.
6. Методика вивчення фразеології української мови, шляхи засвоєння фразеологізмів.
7. Методика навчання морфеміки та словотвору в 5-9 класах.

8. Особливості навчання орфографії української мови у 5-9 класах.
9. Методи й прийоми теоретично-практичного вивчення синтаксису у 8-9 класах.
10. Принципи побудови чинних програм та підручників з української мови для 5-11 класів.

1.7. Перелік питань для співбесіди за спеціалізацію «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті»

1. Види інформаційних процесів.
2. Операційна система: основні поняття та види. Порівняння різних операційних систем.
3. Поняття про мови програмування. Різні парадигми програмування. Основні моделі програмування:
4. Глобальні та локальні комп'ютерні мережі.
5. Відкриті навчально-наукові ресурси, сервіси e-science
6. Дидактичні основи створення й використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ)
7. Поняття про електронне освітнє середовище, освітній простір.
8. Мультимедійні технології навчання. Дидактичні принципи побудови та проектування аудіо-, відео- і електронних навчальних посібників.
9. Застосування систем багатовимірного представлення предметної області в освіті.
10. Психолого-педагогічні особливості використання ІКТ в закладах освіти.

ІІ. КРИТЕРІЇ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» здійснюється за принципом накопичувальної системи. Сумарна оцінка вступного випробування складається з балів, накопичених за окремими критеріями оцінювання запропонованих загальних питань та питань за відповідною спеціалізацією фахового випробування та є підставою для побудови рейтингу. Максимальна можлива оцінка, відповідно до означених критеріїв, складає 100 балів. Загальна система рейтингових балів змістових блоків вступного випробування представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Розрахунок загального рейтингового балу

№	Змістові блоки фахового випробування	Кількість рейтингових балів
1	Загальнотеоретичні питання (1, 2 питання)	60
2	Співбесіда за спеціалізацією	40
Загальний рейтинговий бал		**100**

2.1. Критерії оцінювання відповідей із загально теоретичних питань вступного іспиту

Максимальна оцінка за відповіді на загальнотеоретичні питання вступного іспиту складає 60 балів. Критерії оцінювання відповідей на загальнотеоретичні питання в табл. 2.

Таблиця 2

Загальні критерії оцінювання відповідей із загальнотеоретичних питань

№	Критерії оцінювання	Оцінка (у балах)
1	Відповідь, яка виявляє всебічне й глибоке знання матеріалу з кожного екзаменаційного запитання, у тому числі ґрунтовні знання першоджерел. Ця оцінка передбачає також вільну орієнтацію здобувача у сучасній освітній проблематиці, системне бачення шляхів розв'язання актуальних проблем освіти. Відповіді на всі питання білета, додаткові запитання характеризуються повнотою, вичерпністю та обґрунтованістю	46-60
2	Здобувач продемонстрував належний рівень володіння знаннями з кожного екзаменаційного запитання, але відповіді на питання не є повними, вичерпними та аргументованими	31-45
3	Здобувач виявив поверхові, фрагментарні знання, недостатнє володіння понятійним апаратом, відсутність цілісності знань, частково знає основні літературні джерела	16-30
4	Відповідь здобувача свідчить про низький рівень володіння обсягом і змістом понятійного апарату, фрагментарність знань із теорії	1-15

	освіти. Вступник допускає суттєві помилки в характеристиці освітніх явищ, фактів	

2.2. Критерії оцінювання результатів співбесіди за спеціалізацією

Максимальна оцінка за відповіді на запитання співбесіди зі спеціалізації складає 40 балів. Критерії оцінювання відповідей на запитання співбесіди зі спеціалізації в табл. 3.

Таблиця 3

№	Критерії оцінювання	Оцінка (у балах)
1	Вступник вільно орієнтується, усвідомлює сучасні освітні проблеми за спеціалізацією, репрезентує та позиціонує власну думку	28-40
2	Вступник орієнтується в сучасних питаннях освіти за спеціалізацією, проте власної позиції щодо цього не має	14-27
3	Вступник поверхово розуміється в сучасних проблемах освіти за спеціалізацією, не висловлює власну думку	1-13

ІІІ. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березівська Л.Д. Реформування шкільної освіти в Україні у XX ст.: монографія / Л.Д. Березівська. – К.: Богданова А.М., 2009. – 406 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. / І.Д. Бех – К.: Либідь, 2003. – Кн.1 – 278 с; – кн.2. – 342 с.
3. Дубасенюк О. А. Розвиток вищої освіти: тенденції та перспективи / О. А. Дубасенюк // Людиноцентризм як основа гуманітарної політики України: освіта, політика, економіка, культура : матеріали всеукр. конф. – К. : ІОД НАПН України. – 2011. – С. 135 – 142.
4. Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. пр. наук. шк. д-ра пед. наук, проф. О.М. Олексюк / Київський ун-т ім. Б. Грінченка – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 192 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед.. наук України; // Головний ред. В. Г. Кремень. – Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
6. Желанова В.В. Реалізація поліпарадигмальної методології у сучасній вищій освіті / В.В.Желанова, Н.М.Чернуха // Неперервна професійна освіта: теорія і практика: науково-методичний журнал / Гол ред. С.О.Сисоєва.– Київ: Видавництво ВП «Едельвейс», 2014. – Випуск Ш – IV. – С.17 – 22.
7. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. –3-е вид. / І. В. Зайченко. – Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. – 608 с.

8. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навчальний посібник. – 2-е вид., переробл. і доп. / І. В. Зайченко. – Київ: Видавництво Ліра-К., 2017. – 456 с.
9. Закон України «Про вищу освіту» (2014). – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
10. Закон України «Про освіту» (2017). – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19
11. Зимняя И А. Компетентностный подход. Каково его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический аспект) / И. А. Зимняя // Высш. образование сегодня. – 2006. – № 8. – С. 20 – 26.
12. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. Дичківська. – 3-тє вид., випр. – Київ : Академвидав, 2015. - 302 с.
13. Інтеграційні процеси у вищій освіті [Текст] : навчальний посібник / Н. М. Чернуха ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 92 с.
14. Концепція розвитку педагогічної освіти // Вища школа.-К, 2018.-№ 3.-С.91-111.
15. Краевский В. В. Методология педагогики: новый этап / Е. В. Бережнова, В. В. Краевский. — М., 2006. — 394 с.
16. Локшина О.І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (др.. пол.. XX- поч.. XXI ст..): монографія / О.І.Локшина. – К.: Богданова А.М., 2009. – 404 с.
17. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М. Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
18. Методологія науково-педагогічних досліджень [Текст] : підручник для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є Кристопчук ; дар. С. О. Сисоєва. – Рівне : Волинські обереги, 2013. – 359 с.
19. Методологія науково-педагогічних досліджень [Текст] : підручник для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є Кристопчук ; дар. С. О. Сисоєва. – Рівне : Волинські обереги, 2013. – 359 с.
20. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс] : схвалено Указом Президента України від 25 черв. 2013 року № 344/2013. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013.
21. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад. : І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш й ін. ; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с.

22.Нова українська школа.Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс] : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf.
23.Огнев'юк В. О. Освіта міжпарадигмального періоду / В. О. Огнев'юк // Нова парадигма : журн. наук. пр. / гол. ред. В. П. Бех. – К., 2005. – Вип. 50. – С. 36 – 48.
24.Олексюк О.М. Музична педагогіка : навч. посіб. / О.М. Олексюк. – К. : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 248 с.
25.Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
26.Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч. – метод. Посібник / О. Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640с.
27.Савченко О.Я. Розвивальний потенціал змісту освіти у 12-річній школі / О. Я. Савченко // Шлях освіти. — 2008. — N 2. — С. 2-7.
28.Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учеб. пособие / Г. К. Селевко. – М. : Нар. образование, 1998. – 256 с.
29.Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти. – К.: ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с.– Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
30.Сухомлинська О.В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинська. – К.: А.П.Н., 2003. – 68 с.
31.Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. / редкол.: В.О.Огнев'юк, С.О.Сисоєва, Я.С.Фруктова. – К.:Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2016. – 912 с.
32.Хоружа Л. Л. У пошуках нової педагогіки: критичний аналіз / Л. Л. Хоружа // Неперервна професійна освіта: теорія і практика: науково-методичний журнал / Гол ред. С.О.Сисоєва. – Київ: Видавництво ВП «Едельвейс», 2016. – № 3 – 4 (48–49). – С.7 – 11 (Index Copernicus).
33. Хоружа Л. Л. Науки про освіту: чи є в них місце педагогіці? / Л. Л. Хоружа // Вища школа: науково-практичне видання. – Київ, 2016. №6 (143). – С. 30-40.
34. Хоружа Л.Л. Конструктивний підхід у навчанні: з досвіду діяльності центрів компетентностей у європейських університетах / Л.Л. Хоружа // Вища школа : науково-практичне видання. – Київ, 2017. № 8. – С. 57-67.
35. Хоружа Л.Л. Інваріантність та варіативність професійної діяльності

викладача вищої школи в епоху змін / Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти : монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій ; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 516 с. – С. 40-58.